

ПОРАДИ ЮРИСТА

КОМЕНТАРІ ПРАВНИКІВ, ПОЛІТИКІВ, ЕКОНОМІСТІВ, ФАХІВЦІВ ТА ЕКСПЕРТІВ

СІЧЕНЬ
№ 1 (184) 2026

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК: СИТУАЦІЯ В ЕНЕРГОСИСТЕМІ УКРАЇНИ, СПРАВА МІНДІЧА, МИРНИЙ ПЛАН ТРАМПА

Стор. 4

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ЖИТЛО ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

В Україні затвердили
Порядок виплат грошової
допомоги у розмірі 2 млн
грн на придбання житла
переселенцями

Стор. 2

ЗМІНИ В КАЛЕНДАРІ ЩЕПЛЕНЬ

З Нового року змінився
Календар профілактичних
щеплень, затверджений
МОЗ - що додалось нового?

Стор. 3

ПРАВО НА ВІДСТРОЧКУ ВІД ПРИЗОВУ

Щодо реалізації права на
відстрочку від призову на
військову службу під час
мобілізації

Стор. 6

ЯК ЗМІНИТЬСЯ РОЗМІР ПЕНСІЙ У 2026 РОЦІ

З 2026 року в Україні
передбачено підвищення
розміру соцвиплат,
мінімальної зарплати та
пенсій

Стор. 7

Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Виходить за підтримки Українського інституту політики
та Правозахисної організації «Спільна Мета»

Інформаційно-
правовий портал
www.porady.org.ua →

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

Кожному
гарантується
право знати
свої права і
обов'язки

Ст. 57 Конституції
України

ЖИТЛОВІ ВАУЧЕРИ ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ З ТОТ: 2 МЛН ГРН ВІД ДЕРЖАВИ НА ПРИДБАННЯ НОВОЇ ДОМІВКИ

В Україні затвердили Порядок надання допомоги для вирішення житлового питання внутрішньо переміщеним особам, що проживали на тимчасово окупованій території.

В Україні запрацювала програма житловий ваучер, за якою визначені категорії ВПО з окупованих територій зможуть отримати два мільйони гривень на купівлю або будівництво житла.

Із 1 грудня ВПО, які мають статус учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни, зможуть подати заяву на житловий ваучер через застосунок Дія. Це перший етап програми. Надалі Уряд планує розширити її на інші категорії внутрішньо переміщених осіб, чий домівок залишилися на ТОТ.

Житловий ваучер дозволяє придбати квартиру чи будинок або ж інвестувати у його будівництво. Також ваучер можна буде використати для першого внеску чи погашення платежу за іпотекою.

Для того, щоб програма працювала коректно, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України забезпечує електронну інформаційну взаємодію між Єдиною інформаційною базою даних про внутрішньо переміщених осіб та «Дія» — щодо підтвердження відомостей про заявників.

Хто може отримати житловий сертифікат?

На першому етапі подати заяву можуть лише ті внутрішньо переміщені особи, які одночасно відповідають таким критеріям:

- мають статус ВПО;

- мають статус учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни (незалежно від того, чи отримали його після повномасштабного вторгнення, чи під час АТО/ООС, починаючи з 2014 року);

- мають підтвердження попереднього місця проживання на тимчасово окупованій території, що відображено у довідці ВПО;

- мають актуальну довідку ВПО з адресою фактичного проживання на підконтрольній

Україні території.

Участь в програмі можлива, якщо заявник та його родина (чоловік/дружина і неповнолітні діти) не володіють іншим житлом на підконтрольній Україні території, за винятком випадків непогашеної іпотеки або житла в зоні активних бойових дій. Участь можлива також за умови, що родина не отримувала житлову підтримку в інших програмах і не має чинних заяв у «Відновленні».

Як подати заявку?

Наразі подати заяву на участь в програмі можна буде лише через мобільний застосунок Дія.

Заявнику необхідно:

- Оновити застосунок до останньої версії.

- Перейти в розділ Послуги для ВПО → Заява на житловий ваучер.

- Підтвердити склад сім'ї.

- Отримати згоду чоловіка/дружини на обробку персональних даних (через Дія.Підпис). Якщо партнер не підтверджує згоду протягом 36 годин - заяву буде скасовано)

- Підписати заяву Дія. Підписом і надіслати.

Усі необхідні дані автоматично підтягнуться з державних реєстрів — подавати документи вручну не потрібно. Після подання заява проходить автоматичну перевірку Мінфіну,

а потім передається комісії за місцем фактичного проживання заявника.

Орієнтовний строк розгляду заяви комісією — до 30 днів. Згодом подати заяву можна буде також через ЦНАПи чи нотаріусів.

Після схвалення заяви в Реєстрі пошкодженого та знищеного майна формується житловий ваучер, який можна буде використати протягом 5 років. Після придбання житла за ваучером на нього накладатиметься заборона на відчуження — протягом п'яти років його не можна продавати, дарувати чи переоформлювати.

Водночас використати житловий ваучер можна буде лише після проведення виплат. Про старт виплат буде оголошено додатково. Мінрозвитку, разом з іншими залученими сторонами завершує тестування функціоналу та продовжує роботу над подальшим залученням фінансування. На цьому етапі головний фокус — подання заяв та їх якісне опрацювання комісіями.

*За інформацією
Мінсоцполітики*

В УКРАЇНІ ЗМІНИВСЯ ПОРЯДОК ПОДАВАННЯ ПОДАТКОВОГО РОЗРАХУНКУ ДЛЯ ФОПІВ ТА САМОЗАЙНЯТИХ ОСІБ

З 1 січня 2026 року для податкових агентів — фізичних осіб — підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, змінюється порядок подання податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, сум утриманого з них податку та сум нарахованого єдиного внеску.

Що змінюється?

Відповідно до оновлених норм:

- податкові агенти — фізичні особи — підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, подають податковий розрахунок у строки, встановлені для податкового кварталу (з розбивкою показників по місяцях звітного кварталу);

- інші податкові агенти, крім ФОПів та самозайнятих осіб, подають податко-

вий розрахунок у строки, встановлені для податкового місяця.

Зміни запроваджено Законом України від 16 липня 2025 року № 4536-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» та з метою удосконалення окремих поло-

жень податкового законодавства».

Ним внесено зміни, зокрема, до пункту 51.1 статті 51 та абзацу першого підпункту «б» пункту 176.2 статті 176 Податкового кодексу України щодо строків подання Податкового розрахунку.

*За інформацією
ДПС України*

**РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ
в газеті
та на сайті**

На сторінках газети та на сайті інформаційно-правового порталу ПОРАДИ ЮРИСТА (www.porady.org.ua) Ви маєте можливість розмістити рекламу, статті, інтерв'ю, блоги та інші матеріали суспільно-правового характеру.

Вартість та умови розміщення матеріалів дізнавайтесь за телефоном +38 (098) 507-28-77 або e-mail: porady_urista@ukr.net

З НОВОГО РОКУ В УКРАЇНІ ЗМІНЮЄТЬСЯ КАЛЕНДАР ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЩЕПЛЕНЬ: ЩО БУДЕ НОВОГО?

З 1 січня 2026 року в Україні змінюється Календар профілактичних щеплень - додається щеплення проти ВПЛ, зміна вакцинації за віком та комбіновані вакцини.

Про всі нововведення розповіли в МОЗ України.

Так, оновлений Календар профілактичних щеплень з 1 січня 2026 року охоплюватиме обов'язкову вакцинацію проти 11 інфекційних за-

хворювань: туберкульоз, гепатит В, кір, паротит, краснуха, поліомієліт, дифтерія, правець, кашлюк, ХІВ-інфекція та вірус папіломи людини (ВПЛ).

Які зміни очікуються у календарі?

Головна зміна стосується введення однократної безоплатної вакцинації проти ВПЛ (вірусу папіломи людини) для дівчат віком 12-13 років. Для цього

вже закуплена найсучасніша 9-валентна вакцина.

Також передбачена зміна схеми вакцинації проти вірусного гепатиту В: щеплення проводитимуть у 2-4-6-18 місяців. Така схема дозволить використовувати сучасні комбіновані вакцини проти кількох інфекційних захворювань одночасно (АКДП+НіВ+ВГВ), що в результаті зменшить кількість ін'єкцій для дитини та кількість візитів до ме-

дзакладу. Наразі вакцинацію проти вірусного гепатиту В проводять окремо за схемою: у 1-й день, а потім у 2 та 6 місяців.

У схемі щеплення від кору, епідемічного паротиту та краснухи (КПК) також передбачені зміни за віком. Щеплення робитимуть в 1 та 4 роки — замість 1 та 6 років, як зараз. Це забезпечить захист дітей в більш ранньому віці, запобігатиме важкому перебігу захворювання та

розвитку ускладнень.

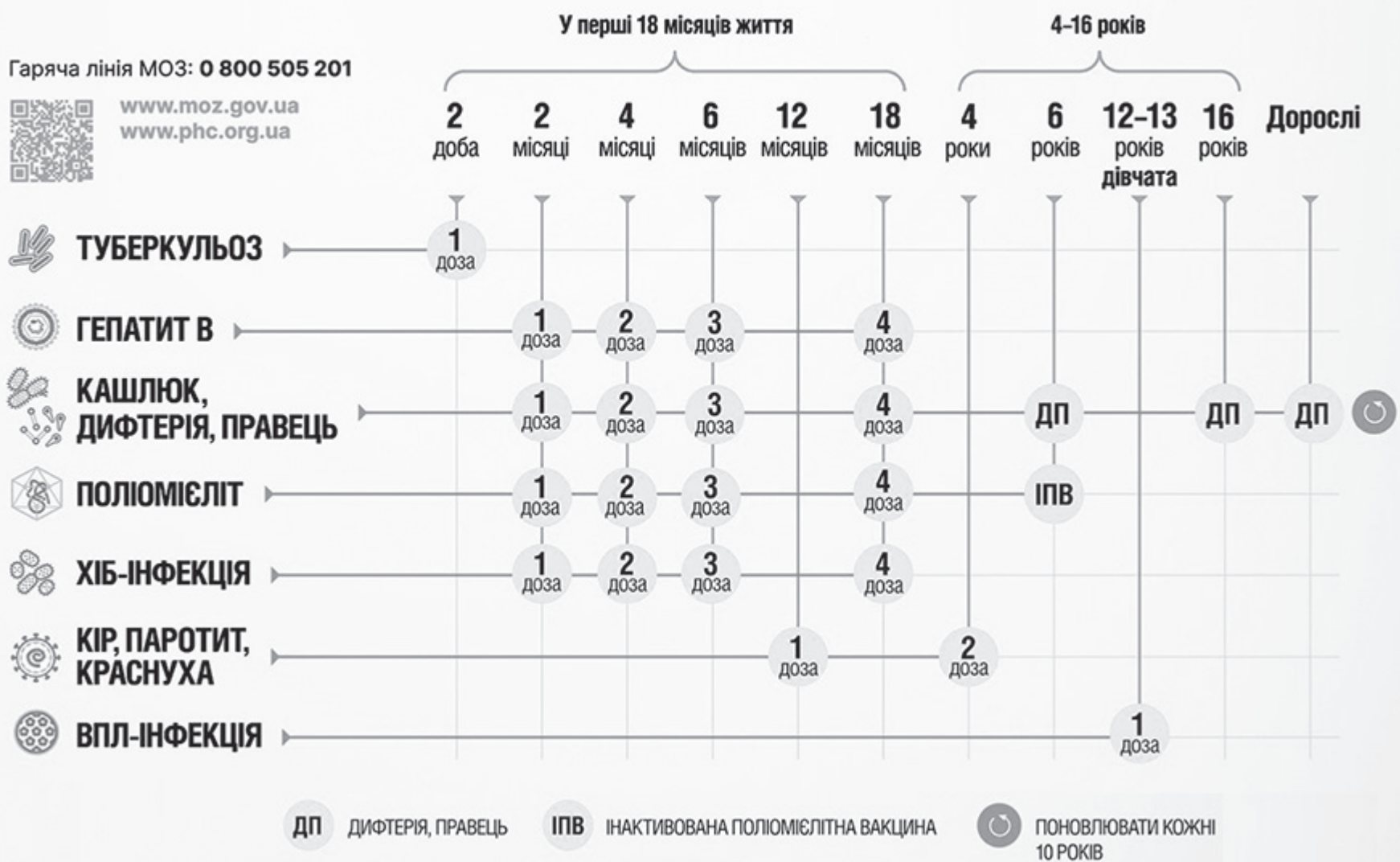
Щодо щеплення БЦЖ — проти туберкульозу — у 2026 році проводитимуть через 24 години після народження дитини, а не на 3-5 добу життя. Також дітям до 9 місяців БЦЖ проводиться без попереднього проведення туберкулінової шкірної проби/тесту вивільнення гамма-інтерферону в разі відсутнього відомого контакту з людиною, яка хворіє на туберкульоз.

Ще одним важливим кроком з 1 січня 2026 року стане повний перехід на інактивовану поліомієлітну вакцину (ІПВ).

Зміни почнуть діяти з 1 січня 2026 року. Сімейні лікарі допоможуть адаптувати індивідуальні плани вакцинації з урахуванням змін. Слідкуйте за оновленням інформації на офіційних ресурсах МОЗ.

Бережіть себе та своє здоров'я.

КАЛЕНДАР ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЩЕПЛЕНЬ

В УКРАЇНІ СТАРТУВАЛА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА СКРИНІНГ ЗДОРОВ'Я 40+: КОЛИ І ЯК МОЖНА СКОРИСТАТИСЬ ПОСЛУГОЮ?

Національна програма Скринінг здоров'я 40+, спрямована на раннє виявлення серцево-судинних захворювань, цукрового діабету і проблем психічного здоров'я для українців та українок 40+, запрацювала у перший день 2026 року. І вже наприкінці цього місяця українці та українки віком від 40 років почнуть отримувати перші сповіщення-запрошення пройти скринінг.

Як це працює?

Запрошення на скринінг надходитиме в застосунок Дія на 30-й день після дня народження — для людей віком від 40 років і більше.

Після підтвердження участі в програмі 2000 гривень зараховуються на Дія.Картку протягом семи днів. Кошти можна використати виключно для оплати скринінгу.

Для тих, хто не користується застосунком Дія, передбачена можливість оформлення банківської картки та подання заявки через ЦНАП. Це можна зробити через 30 днів після дня народження.

Національний скринінг здоров'я 40+ включає в себе:

- анкетування та оцінку індивідуальних ризиків (зокрема серцево-судинних захворювань, ризику цукрового діабету 2 типу та стану психічного здоров'я);

- фізикальне обстеження (вимірювання артеріального тиску, оцінка частоти та ритму серця, антропометрія);

- лабораторні дослідження, що показують роботу серця, судин і нирок;

- індивідуальні рекомендації лікаря щодо способу життя та стану здоров'я, у разі потреби — призначення ліків чи направлення на подальші обстеження чи лікування.

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК: СИТУАЦІЯ В ЕНЕРГОСИСТЕМІ УКРАЇНИ, СПРАВА МІНДІЧА, МИРНИЙ ПЛАН ТРАМПА

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Останнім часом росія наростила удари по енергоінфраструктурі України і ситуація дійшла до того, що в найбільших містах України, таких як Одеса, стався локальний блекаут, коли по всьому місту немає світла по декілька днів. Якою далі буде перспектива стосовно ситуації з енергетикою і як ми переживемо поточну зиму?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Це не декілька днів, а вже триває більше і це жахлива ситуація.

Наскільки все складно, чи є якийсь план далі і як ми будемо проживати цю зиму? Складно, особливо складно буде прифронтовим територіям, тому що до них найбільше долітає - каби, керовані авіабомби, які дуже складно знищити і протидіяти ним.

Тішать лише те, що є люди, які можуть це технічно відремонтувати, але також, можна їм поспівчувати щодо кількості їхньої роботи і її небезпечності. Адже часто буває, напри-

клад, на Чернігівщині, чи Сумщині, коли працюють ремонтники, «прилітає» знову туди дрон і, відповідно, людей треба додатково захищати. Ми маємо приділяти увагу як енергетичним проблемам, так і паралельно проблемам захисту самих енергетиків, які намагаються відновлювати пошкодження.

Наскільки складно може бути далі – очевидно, що буде складніше, тому що зимові умови погіршують ситуацію. Обледення ліній електропередач, складність доступу зимою до пошкоджених ділянок, тощо.

Якщо Путін перестане стріляти це найкраще, що може допомогти зберегти енергетику. Або Європа дасть нам ще під сотню F-35 бажно, не F-16 і ще хоча би кілька десятків «Петріотів». Тоді буде легше захищатися.

Мене здивувала приємна історія, яка не є технічною, але є чисто людською. Нещодавно в інтернеті з'явилося відео маленької дівчинки зі Львова, яка в руках пе-

редає нібито символічно світло для Одеси. І одесити на це емоційно і дуже позитивно відреагували. І це найбільша мотивація.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Але все ж таки, чи є план дій на майбутнє, якщо ситуація в енергетиці буде погіршуватися. Звісно, бажано щоб ЄС, США ще більше нам допомагали, але ми бачимо фактор Трампа, ми бачимо, як змінюються уряди в Європі - останні вибори багато чого неприємного нам показали. Тобто спираючись на себе, що конкретно ви можете запропонувати? Можливо якісь нові механізми, щоб покращити захист наших енергооб'єктів?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

По-перше, місцевій владі варто більш продумано розподіляти кошти. Наприклад, не виділяти на ремонт якогось народного будинку, перекладання нової бруківки чи облаштування мосту, по якому майже ніхто не їздить. Таких історій, на жаль, в Україні ще досить багато, і інколи саме публічний

Народний депутат Верховної Ради України 9-го скликання, член комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг Юрій Камельчук в інтерв'ю для медіа ресурсу «ПОРАДИ ЮРИСТА» розповів про такі теми:

- чому Одеса та інші регіони сидять без світла по кілька днів та чи є реальний план порятунку енергосистеми цієї зими; чи ефективні бетонні укриття для підстанцій, чи це лише спосіб «освоєння» бюджету; про суб'єктність українського Парламенту та Уряду; справа Міндіча та її наслідки; інститут анулювання депутатського мандата - за що повинні відповідати народні обранці; мирні ініціативи Трампа - які поступки можливі з боку України і де «червоні лінії».

розголос допомагає зупинити такі дії.

Також, ми чудово розуміємо наслідки «справи Міндіча», історії того, що купа «решал», купа посередників влізли в моделі і схеми фінансування енергетики. Через це, зокрема, ми маємо великі проблеми з захисними спорудами, через це ми маємо завищені ціни, на те чи інше обладнання.

Я сподіваюся, що тепер такими історіями правоохоронці займатимуться регулярніше і активніше. І реально будуть притягувати до відповідальності, адже зараз це не дуже вдалося, тому що Міндіч по факту втік і напевно ті гроші ми побачимо в українському бюджеті.

Тому, щодо конкретики, принцип дуже простий. Насамперед, треба кілька рівнів захисту енергооб'єктів. Далі, треба детальний відкритий контроль за всіма закупівлями. Не закриті тендери, не обмежена інформація для службового використання, а щоб усі бачили, що якщо це трансформатор, чи якась там релейна станція управління коштує стільки то в одному місці, то для «Енергоатому» чи «Укренерго» вона коштуватиме стільки ж. Не може бути різниці в два, три рази. Таким чином гроші підприємств будуть зберігатися і на нормальну зарплату для працівників енергетиків, які все відновлюють, і на запасні матеріали та ремонтні комплекти і так далі.

Щодо захисту. На жаль, наслідки того, що

ми маємо зараз втрат в енергосистемі, не можна повернути прям за одну секунду, і якщо не має ремонтного комплекту, якогось трансформатора, то відновлення однієї точки може обходитися нам в часі до півроку. Коли є ремонтний комплект, це як правило місяць-два.

Нам треба мобільні групи ППО, які будуть знаходитися на кількох рівнях перед ключовими енергетичними об'єктами. Бо часто елементарно не вистачає рук, і не вистачає набоїв для того, щоб збити ті ж «Шахеди».

Крім того, потрібні дрони-перехоплювачі. Зараз до тисячі таких перехоплювачів в день постачається для потреб Збройних Сил України, але цього замало, тому що ми можемо бачити інколи сотні дронів ворога за день, а перехоплювачі потрібні і на фронті.

Тому можливості по виробництву дронів-перехоплювачів потрібно подвоїти мінімум і до цього можуть долучитися наші міжнародні партнери, які можуть інвестувати в подібні спільні проекти.

Інших варіантів, як відстрілюватися, захищатися бетонними укриттями поки що не існує.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Чи потрібні якісь адміністративні зміни в архітектурі системи влади. Чи вважаєте ви, що українському Парламенту та Уряду треба більше суб'єктності, для того, щоб все ж таки розподілення коштів на необхідні потреби було краще?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Ви абсолютно праві, суб'єктність необхідна і Парламенту і Кабміну.

Є одна проста формула ефективного контролю за будь-яким проектом. Він має відбуватися регулярно і з відповідною частотою.

Контроль має відбуватися в деяких випадках, щомісячно чи щотижнево, і щоб люди, які контролюють, мали пряму відповідальність за неналежне ставлення, що призвели, наприклад, до перевитрат, надмірних втрат, тощо і відповідно знищення нашої інфраструктури, чи не дай бог випадків, в яких гинуть люди. У нас ця система дуже слабенька.

У приватному бізнесі, як правило ця система набагато ефективніша і простіша. Я не розумію, чому таких методів досі не було впроваджено Кабміном, відповідними розпорядженнями.

Ті ж Наглядові ради на держпідприємствах виходить, що вони не ефективно здійснювали цей контроль.

Я вважаю, що дві речі, які варто запровадити. Перше - це відповідальність для членів Наглядових рад і друге - це їхнє декларування. А також обов'язкова присутність члена Наглядової ради на відповідному підприємстві, адже у нас нерідко мала місце ситуація, коли члени дистанційно працювали у раді, на знаходячись навіть в Україні і я не думаю, що це ефективно.

→

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Повертаючись до скандалу з Міндічем, який в принципі є наслідком того, що у нас була фактично встановлена монополія влади, чи є політична відповідальність на депутатах, на певних депутатських фракціях, за те, що суб'єкність парламента стала де-факто нижчою за всю історію незалежної України?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Як кажуть, кадри вирішують все. А ще вирішують все, ті, хто підбирає ці кадри. От ті, хто вирішував кого підбирати, самі орієнтувалися тільки на свої інтереси. Вони фактично не були і не є державниками, тому що на мій погляд державник це той, хто може виконувати свою роботу, не очікуючи на винагороду, не очікуючи на якісь фінансові результати, які виходять за межі можливості, яка зараз є на ті чи інші посади.

Чи могли якимось чином депутати вплинути на історію з Міндічем?

Якщо б створювалися відповідні тимчасові слідчі комісії, вони розслідували б ці факти та передавали всю інформацію до правоохоронних органів, які б їх розслідували і доводили до логічного завершення, до вироку в суді.

З 2019 року, мені з різних джерел надходила інформація щодо зловживань в «Енергоатомі», «Укренерго» при попередніх керівниках. Ці факти я висвітлював і надавав компетентним органам але на них не реагували.

І не тільки я ці факти подавав. Мої колеги з інших фракцій також це робили, а правової реакції на них органів не було.

Тому мене здивувало, що вони 15 місяців це розслідували і нарешті вирішили оприлюднити. А до того корупції не було в енергетиці? Це смішно чути. І чому 15 місяців треба було чекати, поки вони зафіксували 200 млн. Чому не 50? Чому взагалі просто не арештували спочатку Міндіча, а потім вже оприлюднювати деталі?

І навіть звинувачення двох міністрів зараз, воно ж не доведено до логічного завершення, просто сказали, що вони замішані в тій історії. А де суд?

Якщо ми після всіх анонсів, що ті чи інші люди замішані, але не бачимо засідань суду, викликає сумнів, чи в них всі факти розслідування зібрані докупи.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Ви вийшли з партії «Слуга народу»?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Я залишаюся технічно працювати у фракції але у мене вже свій окремий політичний проект партії «Українська нація».

Якщо люди не впевнені в тому, що вони роблять, заради чого вони роблять, вони не визначені з власною метою. Чому вони пішли в політику, заради чого? І яких цілей вони хочуть досягати?

Не визначені люди, не відомо куди йдуть. Люди без мети йдуть за чужою метою, не зважаючи на вік, досвід, досягання і так далі.

Мені було складно перед тим, як вирішити йти в політику. Адже до цього я займався успішним нормальним бізнесом. Я в принципі міг жити в будь-якій країні світу і навіть розглядав якісь певні варіанти, де цікаво, вигідно і комфортно робити бізнес. Але побувавши в понад 40 країнах до 2019 року я зрозумів, що там мені не цікаво.

Треба почати брати тут відповідальність, де ти можеш реально вплинути. Своїми переконаннями, своїми вміннями, об'єднанням з людьми, які теж прагнуть цього результату, щоб в Україні стало жити комфортніше, якщо дуже простим висловом. І я з часом побачив, що людей, які цього хочуть є багато, але велика частина з них трохи боїться, трохи наляка впливом цих людей, які їх просували до влади. І дехто фінансово залежні від них. Фінансово незалежних людей у владі і серед народних депутатів не багато. Вони є, але їх не багато. І навіть ті, що є, вони ще уважно

дивляться, чи не буде в них проблем з їхнім бізнесом, де вони є власниками, якщо вони раптом почнуть грати, якимось у свою окрему гру, чи будуть ставати опозиціонерами і так далі. Вони цього бояться. Сміливих людей, які готові йти до влади і нічого не бояться, або які вже є при владі і нічого не бояться, їх не так багато. Але, навіть об'єднавши тих, що вже є і тих, що хочуть піти далі вперед ми можемо зробити набагато більше.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Проблема в тому, що влада в Україні формується навколо фінансово-промислових олігархічних кланів, а зараз частково в руках певних кіл впливу наших західних партнерів і проблема в тому, що до цієї системи допускаються або ті люди, які найбільш безпринципні, або ті люди, які будуть найменш суб'єктивними і найбільш лояльними по відношенню до того, хто по ресурсам їх переважає. Або, скажімо, туди допускаються чийсь лобісти. Тобто, навіть якщо випадково туди потрапляють порядні люди, кваліфіковані, вони, не відчувають системи стримувань і протидії і стають заручниками цієї системи і її програють. Тому на рахунок реформування влади, як ви думаєте, яка форма правління в державі була б найбільш оптимальною?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Мені здається, з точки зору очікувань виборців 2019 року, монобільшість себе не виправдала. Плюс, коли влада концентрується в одних руках і коли ми маємо все рівно незрілість державного управління, це призводить до зловживань, до монополізації, що в свою чергу створює більш сприятливі умови для автократії, тоталітаризму в довготривалій перспективі.

Тому треба альтернативи і моя особиста думка, що краще, щоб парламент був збалансованим, щоб абсолютної влади в ньому ні у кого не було, щоб завжди парламент формувалася точка компромісів між різними політичними гравцями різних партій та фракцій. І я думаю, що в принципі нинішня форма правління, вона оптималь-

на - парламентсько-президентська. Просто вона потребує доопрацювання, щоб стала максимально прозорою з точки зору юридичної регламентації, хто за що і як відповідає.

Можливо, щоб відповідальність теж посилилась за порушення Конституції, за порушення законів.

Якщо ми говоримо про представленість партії в парламенті я би створив певні обмеження для того, щоб не виникало монобільшості. Умовно, перше, це знизив би відсотковий бар'єр проходження до Парламенту з п'яти, як мінімум до трьох.

Далі створив би верхню палату парламенту, так званий Сенат, який своїми повноваженнями мав би робити додаткові стримуючі фактори, коли можна накладати вето, крім, наприклад, законів, пов'язаних з бюджетом, коли вони можуть подавати правки.

Але основне те, як люди обиратимуться до Сенату. Вони обиратимуться громадами, з обов'язковим представництвом всіх громад. Тобто не просто партія виграла вибори, там є певний список і неважливо звідки люди. Фактично Сенат частково є такою собі формою мажоритарки. Туди обираються люди, яких знають, які мають авторитет. І по-іншому вони туди обиратися не можуть. І цей же фактор можна включити в існуючу систему виборів, коли партії будуть йти на праймеріс. Мається на увазі всередині самої партії, перед тим, як виставляти кандидатів до списку. Це додасть відкритості для суспільства, люди бачитимуть, кого партія пропонує направити до Верховної Ради.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

А чи був би дієвим інструмент анулювання депутатського мандата за, наприклад, критично низький відсоток виконання своїх передвиборчих обіцянок, адже на цьому «виїжджають» зазвичай популісти, які багато всього обіцяють, користуючись тим, що за свої обіцянки і за свої слова вони не нестимуть жодної відповідальності?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

При всій повазі, але передвиборчі обіцянки, вони не завжди мають здатність здійснюватися не тому, що людина щось неправильно робила, а тому, що ці люди в меншості, наприклад.

І тому якась певна більшість, яка має інші інтереси, треба, щоб вона чесно казала про свої наміри.

А от перше, за що б я анулював мандат, це за регулярне невідвідування засідань не тільки

Верховної Ради, але й комітету. Оце точно фактор, який варто додати і забирати мандат, тому що ти фактично не виконуєш своїх зобов'язань. Для чого тебе вибирають?

Що стосується певних обіцянок, взагалі суспільство дорослішає і просто так на слова вже не вірить, воно хоче почути докази, або принаймні програму. Далі вже буде залежати від суспільства, наскільки вони готові будуть проаналізувати те, що їм подається. І тут нам всім треба вчитися розрізняти маніпуляцію, розрізняти брехню і не лінуватися, заглибитися в кожну деталь. Розпитати поки не стане зрозуміло, як ти досягнеш того чи іншого.

І бажано, щоб хтось допомагав в цьому розбиратися. Це мають бути люди, які готові ці цінності пропагувати і розказувати, як правильно аналізувати передвиборчі обіцянки, як правильно перевірити кандидата, розібратися у всіх цих політичних маніпуляціях, тощо.

ВІТАЛІЙ ГУЗІЙ:

Інтенсифікувався перемовний процес і був представлений так званий «мирний план Трампа». Україну примушують до ряду поступок, як то визнання зі сторони США Криму і Донбасу російськими, як то вивід ЗСУ з Донецької області. Ви, як народний депутат, як вважаєте, по яким питанням Україні, задля припинення активної фази війни було б варто переглянути свою політику і в чомусь поступитися, а в чому ми маємо це сприймати як червону лінію і наполягати на послідовності?

ЮРІЙ КАМЕЛЬЧУК:

Червона лінія - це наші території. Це Донецщина, Луганщина, всі окуповані території зараз Росією, включаючи Крим. Ми не маємо права ні морально, ніякого відмовлятися. Та і причини, в принципі, немає, тому що поки що так військовим шляхом ми не можемо повернути, але це не означає, що не буде такої можливості в майбутньому. І це не означає, що Росія не втратить в майбутньому можливість контролювати взагалі ці території, тому що подібна ситуація вже була неодноразово. Але це займає трошки більше часу, ніж цей час повномасштабної війни чи взагалі війни з 2014 року.

Друге, щодо компромісів. Якщо звзити максимально все і не обговорювати всі пункти «мирної угоди», мені здається, прийнятний для України може бути тільки один компроміс відносно частини Донецької області, де Штати кажуть: «Давайте зробимо там демілітаризовану вільну економічну зону». І якщо там поставлять американську базу і відкриють кілька крупних виробництв з допомогою американців, я тільки за. Тому що там, де американська база, там місцеві мешканці мають гроші. Там, де виробництво велике, там в людей є робота. Це єдиний компроміс, де ми можемо піти.

Стосовно Запорізької атомної станції то не на трьох, не на двох Україна-росія ділити, а давайте поділимо зі Сполученими Штатами. Не можемо ми вернути хай США попрацюють так, що вона повернеться в спільну власність Сполучених Штатів і України.

Чому? Ну, Сполучені Штати, в принципі, там десь 130 чи більше мільярдів Україні дали. Я думаю, що це варто того, щоб поділитися, можливо, не назавжди, але можливостями виробництва електроенергії ЗАЕС.

Все решта, ну який може бути компроміс? Ну, умовно кажучи, репарації хай виплачують не завтра, а післязавтра, але відмовлятися від цього не можна.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ВІДСТРОЧКУ ВІД ПРИЗОВУ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ

З 18.05.2024 набрав чинності Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період, затверджений постановою КМУ від 16.05.2024 №560 (зі змінами).

Відповідно до пунктів 56, 57 Порядку №560 відстрочка від призову на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період надається військовозобов'язаним з підстав, визначених статтею 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Для розгляду питань надання військовозобов'язаним відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період при районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (відокремлених відділах) утворюються комісії у такому складі: голова комісії - керівник районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (відокремленого відділу); члени комісії - представники апарату, структурних підрозділів (освіти та науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення, служби у справах дітей, центру надання адміністративних послуг) районної, міської держадміністрації (військової адміністрації).

Згідно з пунктом 58

Порядку №560 за наявності підстав для одержання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період військовозобов'язані (крім заброньованих та посадових (службових) осіб, зазначених у підпунктах 16-23 пункту 1 додатка 5) особисто подають на ім'я голови комісії районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки або його відділу заяву за формою, визначеною у додатку 4, до якої додаються документи, що підтверджують право на відстрочку, або копії таких документів, засвідчені в установленому порядку, зазначені у переліку згідно з додатком 5. Заява військовозобов'язаного підлягає обов'язковій реєстрації.

Відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації може оформлятися за допомогою Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів на підставі даних, отриманих з інших державних реєстрів або баз даних, які підтверджують, що військовозобов'язаний має право на відстрочку з підстав, визначених статтею 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (пункт 59 Порядку №560).

Відповідно до пункту 60 Порядку №560 комі-

сія вивчає отримані заяву та підтвердні документи, оцінює законність підстав для надання відстрочки, за потреби готує запити до відповідних органів державної влади для отримання інформації, що підтверджує право заявника на відстрочку, або використовує інформацію з публічних електронних реєстрів.

Комісія зобов'язана розглянути отримані на розгляд заяву та документи, що підтверджують право на відстрочку, протягом семи днів з дати надходження, але не пізніше ніж протягом наступного дня від дати отримання інформації на запити до органів державної влади.

На підставі розгляду отриманих документів комісія ухвалює рішення про надання або відмову у наданні відстрочки. Рішення комісії оформляється протоколом.

Про прийняте комісією рішення повідомляється засобами телефонного, електронного зв'язку або поштою заявнику не пізніше ніж на наступний день після ухвалення такого рішення.

У разі позитивного рішення військовозобов'язаному надається довідка із зазначенням строку відстрочки за формою, визначеною у додатку 6. У разі відмови у наданні відстрочки

військовозобов'язаному повідомляють письмово із зазначенням причин відмови за формою, визначеною у додатку 7. Таке рішення може бути оскаржене у судовому порядку.

Норми Порядку №560 свідчать, що розгляд заяви про надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації відноситься до дискреційних повноважень Комісії для розгляду питань надання військовозобов'язаним відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період при ТЦК та СП, оскільки до його компетенції відноситься як розгляд документів, що підтверджують право на відстрочку, так і надання оцінки законності підстав для відстрочки з направленням відповідних запитів до органів державної влади для отримання інформації, що підтверджує право заявника на відстрочку тощо.

Верховний Суд у своїх постановках, зокрема від 18 січня 2024 року у справі №280/6033/22, від 11 квітня 2024 року у справі № 520/7954/22 та від 01 жовтня 2024 року у справі № 200/4189/22, звертав увагу на те, що право на відстрочку від призову на строкову військову службу, військову службу під час мобілізації, особливого періоду, кореспондує з обов'язком призовників,

військовозобов'язаних, резервістів дотримуватися правил військового обліку. При цьому, право на відстрочку від призову на військову службу повинно бути реалізоване військовозобов'язаним шляхом вчинення ним активних дій та оформлення його у відповідний спосіб уповноваженим органом.

Також варто зазначити, що Верховний Суд в постанові від 05.02.2025 у справі №160/2592/23 вказав, що процедура призову військовозобов'язаного на військову службу під час мобілізації є незворотною, тобто такою, що вже відбулася, а визнання процедури призову протиправною не спричинює відновлення попереднього становища особи, призваної на військову службу. Аналогічно проведення медичного огляду особи військово-лікарською комісією в порядку, визначеному Положення № 402, також не впливатиме на відновлення порушеного права позивача в контексті порушеної процедури призову позивача на військову службу.

Отже, відповідно підпункту 8 пункту 1 Додатку 2 «Правил військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів», затвердженої постановою Кабінету міністрів України від 30.12.2022 №1487, саме на військовозобов'язаного покладений обов'язок

надавати ТЦК та СП документи, що підтверджують право на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації з підстав, визначених у статті 23 Закону №3543-XII.

Наявність у військовозобов'язаного права на відстрочку не є безумовним свідченням того, що таке право ним буде реалізовано.

Разом з цим, до ухвалення комісією рішення військовозобов'язаний не підлягає призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період (абз. 9 п. 60 Постанови КМУ № 560).

ВИСНОВОК:

Виходячи з аналізу наведених правових норм, можна констатувати, що право на відстрочку від призову на військову службу повинно бути реалізоване військовозобов'язаним шляхом вчинення ним активних дій та оформлення його у відповідний спосіб уповноваженим органом (зокрема, районним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки). При цьому реалізація такого права може бути здійснена лише до моменту набуття ним статусу військовослужбовця.

Адвокат

Морозов Євгеній

НЕЗАКОННІ НАКАЗИ АБО ПЕРЕВИЩЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ: ЯК ЗАХИСТИТИСЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЮ?

В умовах воєнного стану держава гарантує кожному військовослужбовцю право на справедливе ставлення та належний правовий захист.

У випадках незаконних наказів, перевищення повноважень та інших порушень по відношенню до захисника чи захисниці вони мають право на оскарження й отримання правничої допомоги.

Серед основних питань, що виникають під час проходження служби:

- незаконне звільнення з роботи мобілізованих

військовослужбовців;

- невивплата належних грошових забезпечень та інших передбачених законодавством виплат;
- ненадання особової справи після звільнення з військової служби;

- відмова у розірванні контракту за рапортом;

- незаконна відмова у звільненні у зв'язку з рішенням військово-лікарської комісії;

- ненадання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань;

- інші порушення прав військовослужбовців.

Такі питання можуть вирішуватися як у досудовому порядку (подання скарги посадовій особі), так і у судовому (подання позову до адміністративного суду).

Які накази військовослужбовці можуть оскаржити?

Законодавство дозволяє оскаржувати накази командування щодо:

- присвоєння, позбавлення або поновлення у військовому званні;

- пониження у військовому званні;

- призначення чи звіль-

нення з посад;

- переміщення по службі;

- звільнення з військової служби або залишення на службі понад граничний вік;

- направлення за кордон;

- укладення, продовження чи припинення контракту;

- накладення дисциплінарних стягнень.

У разі порушення прав командирами військовослужбовець може звернутися до:

- Військової служби правопорядку – 044 454

73 08;

- Державного бюро розслідувань (у разі вчинення злочину щодо військового) – 044 300 27 07;

- Вищого командування – командування підрозділу, Генштабу – 0 800 50 04 10, Міноборони – 044 230 73 30;

- У разі порушення прав, пов'язаних із медичною допомогою, можна звернутись до Командування Медичних сил ЗСУ – 044 230 73 64;

- Щодо фінансових питань (наприклад, невивплати премій, грошового забезпечення тощо) звернення можна адресувати

Департаменту фінансів Міноборони з питань грошового забезпечення – 044 271 35 59;

- 3 питаннями, які не стосуються військової служби, військовослужбовець може звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – 0 800 50 17 20, 044 299 74 08.

Адвокат права

ЯК ЗМІНИВСЯ РОЗМІР ПЕНСІЙ З 1 СІЧНЯ 2026 РОКУ

Законом України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» передбачено підвищення в 2026 році соціальних стандартів, зокрема, розмірів мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму.

Так, з 1 січня 2026 року мінімальну заробітну плату встановлено в розмірі 8 647 грн (до 1 січня – 8 000 грн).

Зміна мінімальної заробітної плати є підставою для перерахунку мінімального розміру пенсії непрацюючим особам, які досягли віку 65 років та мають повний страховий стаж (30 / 35 років для жінок / чоловіків відповідно): з 1 січня 2026 року цей розмір не може бути меншим за 3 458,80 грн – 40% мінімальної зарплати (частина друга статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»).

З урахуванням нового розміру мінімальної заробітної плати з 1 січня збільшено розмір щомісячної грошової виплати особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, зокрема тим,

кому починаючи з 2014 року присвоєно звання Герой України з врученням ордена «Золота Зірка», кавалерам орденів Богдана Хмельницького, «За мужність», княгині Ольги, тим, кого нагороджено відзнакою Президента України «Хрест бойових заслуг».

Відповідно до статті 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» з 1 січня 2026 року зростають розміри прожиткового мінімуму.

Збільшення розміру прожиткового мінімуму, зокрема, для осіб, які втратили працездатність, з 2 361 грн до 2 595 грн є підставою для перерахунку з 1 січня мінімального та максимального розмірів пенсійної виплати та складових пенсій, розміри яких обчислюється, виходячи з прожиткового мінімуму (підвищень, надбавок, доплат тощо).

Для непрацюючих пенсіонерів, які мають повний страховий стаж, розмір мінімальної пенсії за віком зростає на 234 грн до 2 595 грн.

А у тих непрацюючих пенсіонерів, хто має стра-

ховий стаж більш як 30 / 35 (20 / 25) років та пенсії яких більш мінімальних, перераховано доплату за понаднормовий стаж: за кожний повний рік страхового стажу понад зазначений пенсія збільшується на 1% величини 2 595 грн.

Важливо!

Особам, які працюють, розміри зазначених виплат збільшаться після звільнення.

Незалежно від факту роботи з 1 січня перераховано розміри:

- мінімальних пенсій шахтарям та сім'ям військовослужбовців у разі втрати годувальника;
- підвищень ветеранам війни (особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам бойових дій, членам сімей загиблих / померлих ветеранів війни, Захисників і Захисниць України);
- підвищень жертвам нацистських переслідувань;
- пенсій за особливі заслуги перед Україною.

За інформацією ПФУ

ВИПЛАТА ПРИ НАРОДЖЕННІ ДИТИНИ 50 ТИС. ГРН: ЯК ОФОРМИТИ ДОПОМОГУ?

В Україні змінили розмір державної допомоги при народженні дитини.

Для дітей, які народилися після 1 січня 2026 року, одноразова виплата становить 50 тис. грн, пакунок малюка – 8 451 грн. Подати заявку на отримання коштів можна через Дію.

Щоб оформити 50 тис. грн на дитину у Дії, необхідно скористатися сервісом «Малюк» та заповнити електронну заяву.

Сервіс дозволяє одночасно подати документи на кілька державних послуг, зокрема й на допомогу при народженні дитини.

Якщо малюк з'явився на світ за кордоном, батьки мають надати до Пенсійного фонду офіційні документи про народження, видані в країні перебування.

Хто подає заявку в Дії Заявку на виплати при народженні дитини у Дії може подати один із батьків або опікун, з яким дитина фактично проживає.

У разі якщо батьки не користуються Дією або свідоцтво вже отримане, заяву приймає Пенсійний фонд України.

Нагадаємо, що для дітей, які народилися до 1 січня 2026 року, розмір допомоги не змінюється і становить 41 280 грн. Од-

норазова виплата у цьому випадку складає 10 320 грн, решта поступає на рахунок щомісячно по 860 гривень протягом 36 місяців.

Для дітей, які перебувають на повному державному утриманні, кошти зараховують на депозитний рахунок. Доступ до цих грошей дитина отримає після досягнення повноліття.

Сервісом «Малюк» вже скористалися понад 600 тис. українських родин для оформлення документів після народження дитини.

За інформацією Дії

ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ СІМ'ЯМ З ДІТЬМИ – «ЄЯСЛА»

Матері (або іншому законному представнику), яка після досягнення дитиною одного року вийшла на роботу у режимі повного робочого часу, передбачено програму підтримки «ЄЯсла».

Розмір виплат за допомогою «ЄЯсла» у 2026 році становить 8 тисяч гривень щомісяця. Для сімей, які виховують дитину з інвалідністю, така допомога становить 12 тисяч гривень.

Допомога для догляду за дитиною «ЄЯсла» призначається з місяця, наступного після досягнення дитиною однорічного віку, до досягнення

дитиною трирічного віку. Така виплата призначається за зверненням матері або іншого законного представника (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників).

Важливо знати!

У разі якщо на 1 січня 2026 року дитині не виповнилося три роки, мати або інший законний представник дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників), які фактично здійснювали догляд за

дитиною до досягнення нею однорічного віку та приступили до роботи у режимі повного робочого часу, має право з цієї дати отримувати допомогу для догляду за дитиною «ЄЯсла» (абзац 4 пункту 14 Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 05 листопада 2025 року № 4681-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю»).

ДОПОМОГА ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ДО ОДНОГО РОКУ

З 1 січня 2026 року запроваджено новий вид підтримки сім'ям з дітьми – допомога для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку.

Право на таку допомогу надається матері або іншому законному представнику дитини (крім прийомних батьків, батьків-вихователів та представників закладів, які виконують функції опікунів чи піклувальників), який фактично здійснює догляд за дитиною до досягнення нею однорічного віку.

Допомога призначається за зверненням з наступного дня після закін-

чення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або виплати допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами до досягнення дитиною однорічного віку.

Допомога для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку, має право з цієї дати отримувати щомісячну державну допомогу для догляду за дитиною до досягнення нею однорічного віку (абз 3 п 14 Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 05 листопада 2025 року № 4681-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню материнства (батьківства) з професійною діяльністю»).

Важливо знати!

У разі якщо на 1 січня 2026 року дитині не виповнилося одного року, мати або інший законний представник дитини (крім

АНОНС! ЧИТАЙТЕ В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ:

✓ ПЕРЕУКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ

(Як в Україні переукласти договір оренди землі у разі закінчення строку його дії?)

✓ СЗЧ: ЯКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ПОРЯДОК ПОВЕРНЕННЯ

(Відповідальність військового за самовільне залишення частини та алгоритм повернення на службу)

✓ РЕЄСТРАЦІЯ НЕРУХОМОСТІ: ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ

(Яка вартість послуг з реєстрації нерухомості буде у 2026 році?)

БЕЗОПЛАТНА ПРАВНИЧА ДОПОМОГА

Отримати юридичну консультацію або правову допомогу можна за наступними контактами:

телефон: 0 800 213 103

e-mail: info@legalaid.gov.ua

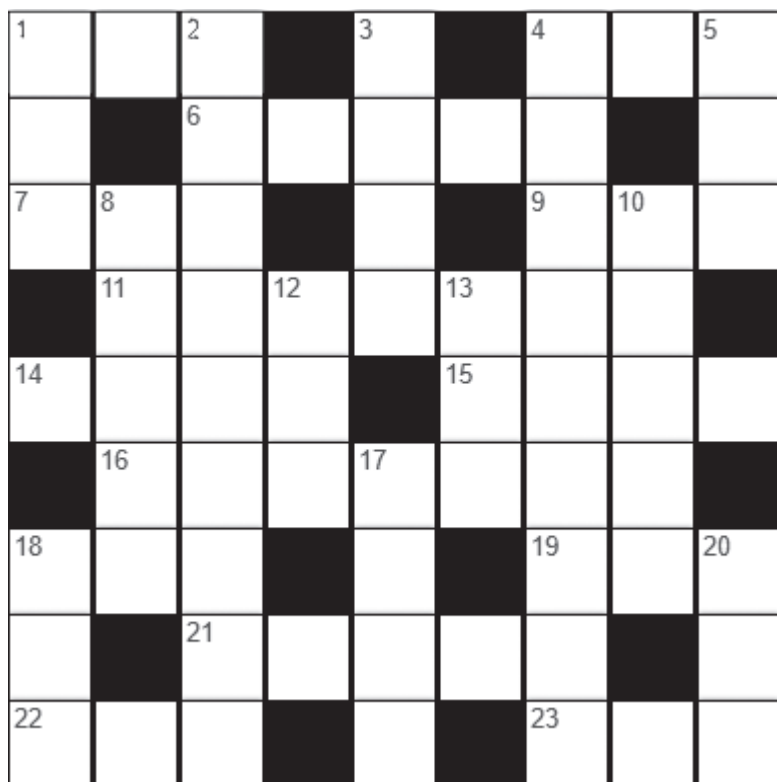
ПЕРЕДПЛАТА - 2026

НА ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВУ ГАЗЕТУ «ПОРАДИ ЮРИСТА»

Шановні читачі!

Якщо ви хочете знати свої права та вміти їх відстоювати, знайти відповіді на актуальні питання, бути в курсі змін законодавства, а також читати ексклюзивні інтерв'ю з українськими юристами, політиками, експертами, волонтерами та захисниками, оформіть передплату на газету у поштових відділеннях за каталогом видань «ПРЕСА ПОШТОЮ»

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ - 49801

По горизонталі:

1. Невелике судно.
4. Особисте, переважно вигадане, ім'я, яким називають себе користувачі інтернету в різноманітних чатах, форумах, месенджерах, а також на різних сайтах.
6. Щит як атрибут Зевса, Афіни, рідше Аполлона.
7. Назва села в деяких тюркських народів у Середній Азії та на Кавказі.
9. Великий відросток, який відгалужується від стовбура дерева.
11. Список, перелік чого-небудь.
14. Японська рисова горілка.
15. Певний проміжок часу, відведений для заняття з окремого предмета.
16. Втрата політичної або економічної могутності.
18. Високе і почесне становище, що його посідає хто-небудь у певній сфері діяльності.
19. Ряд, пласт однорідної речовини, матеріалу, що розміщується на чомусь або між іншими.
21. Пам'ятка античного мистецтва, переважно скульптурна, що збереглася до наших днів.
22. Захисна споруда в порту у вигляді стіни або дамби, що виступають у море.
23. Пан, ... пропав.

По вертикалі:

1. Велика змія з родини удавів, що водиться в тропічних країнах.
2. І «1+1», і «ICTV».
3. Ім'я доньки Філа Коллінза.
4. Сильний переляк.
5. Осад або активний мул, зневоднений до 60-85% вологості.
8. Рана.
10. Сукупність уроджених фізичних рис людини.
12. Одиниця спадкової речовини, за допомогою якої ознаки і властивості батьків передаються нащадкам.
13. Рідка страва, що являє собою м'ясний, рибний або грибний відвар з овочами, крупами.
17. Естонці.
18. Велика прісноводна хижа безлуска риба родини сомових з кількома парами вусів.
20. Ручна протипіхотна оборонна ударно-дистанційна граната.

По горизонталі: 1. Бом 4. Нік 6. Егіда 7. Аур 9. Сук 11. Регістр 14. Сак 15. Урок 16. Занепад 18. Сан 19. Шпар 21. Антик 22. Мот 23. Або
По вертикалі: 1. Боа 2. Тенканал 3. Літ 4. Насправді 5. Кек 8. Ураза 10. Урда 12. Тен 13. Сун 17. Ест 18. Сом 20. РГО

2026 р. Всеукраїнська інформаційно-правова газета

Свідоцтво KB 23224-13064ПР від 22.03.2018р. Ідентифікатор медіа - R30-03093

Засновник: ТОВ «Редакція газети «ПОРАДИ ЮРИСТА» (ЄДРПОУ 41861792)

Телефон редакції: +38 (050) 692-13-30, e-mail: porady_urista@ukr.net

Головний редактор Закутайло О. П. Заст. Головного редактора Закутайло С. О.
Керівник проекту Бортнік Р. О.

Газета виходить 1 раз на місяць. Тираж - 1000 прим.

Віддруковано в друкарні «Від і До». Адреса: м. Чернівці, вул. Заводська 37 - В.

Тел 0503763347. Замовлення № 15

Відповідальність за точність і достовірність інформації несе автор.

За точність та зміст реклами - рекламодавці.

За якість друку відповідає друкарня.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора публікації. Редакція залишає за собою право редагувати матеріал.

При використанні публікацій газети «Поради юриста» посилання на газету обов'язкове.

Матеріали друкуються українською мовою.

ЩЕ БІЛЬШЕ КОРИСНОЇ ТА
АКТУАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЧИТАЙТЕ НА
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ПОРТАЛІ
«ПОРАДИ ЮРИСТА»

WWW.PORADY.ORG.UA

ПОРАДИ
ЮРИСТА

